

OM 7/51/2010

Oikeusministeriö

LÄHETE

OM2010-00061

LAVO Hyvärinen Anna

23.03.2010

Viite

Asia

EU/KOMISSIO/OSA: Kertomus direktiivin 93/109/EY soveltamisesta kesäkuussa 2009 järjestettyihin Euroopan parlamentin vaaleihin

Suomen vastaukset kyselylomakkeeseen, jonka komissio on lähettänyt oikeus-, vapaus- ja turvallisuusasioiden pääosaston pääjohtajan kirjeen liitteessä

Pysyvää edustustoa pyydetään toimittamaan eteenpäin Euroopan komissiolle sen pyytämät tilastotiedot koskien kesäkuussa 2009 järjestettyjä EP-vaaleja.

LIITTEET Euroopan komission oikeus-, vapaus- ja turvallisuusasioiden pääosaston pääjohtajan kirje 19673, 25.1.2010

Komission pyytämät tilastotiedot

Asiasanat	vaalit, Euroopan parlamentti
Hoitaa	OM, VNEUS
Tiedoksi	MMM, TPK, TEM, VM, LVM, VNK, YM, STM, EUE, OPM, SM, UM

1. Vaaliluetteloon merkitseminen

- 1.1. Maassa asuvien, maan vaaliluetteloon merkittyjen oman maan kansalaisten lukumäärä yhteensä 4 125 616.
- 1.2. Muissa jäsenvaltioissa asuvien, maassa vaaliluetteloon merkittyjen oman maan kansalaisten lukumäärä yhteensä

Valtiokoodi	Valtion nimi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
040	Itävalta	256	695	951
056	Belgia	531	970	1501
100	Bulgaria	13	15	28
196	Kypros	52	176	228
203	Tsekki	53	43	96
208	Tanska	754	1670	2424
233	Viro	790	209	999
250	Ranska	892	2011	2903
276	Saksa	3354	8870	12224
300	Kreikka	194	653	847
348	Unkari	80	79	159
372	Irlanti	199	476	675
380	Italia	505	1767	2272
428	Latvia	45	15	60
440	Liettua	28	10	38
442	Luxemburg	214	317	531
470	Malta	18	27	45
528	Alankomaat	467	1325	1792
616	Puola	85	38	123
620	Portugali	125	150	275
642	Romania	9	6	15
703	Slovakia	9	4	13
705	Slovenia	1	15	16
724	Espanja	1981	2194	4176
752	Ruotsi	42821	59508	102329
826	Iso-Britannia	2367	6715	9082
	YHTEENSÄ	55843	87958	143802

- 1.3. Maassa asuvien äänestysikäisten muiden EU-maiden kansalaisten lukumäärä yhteensä, jaoteltuna jäsenvaltioittain

Valtiokoodi	Valtion nimi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
040	Itävalta	210	141	351
056	Belgia	167	65	232
100	Bulgaria	303	239	542
196	Kypros	26	6	32
203	Tsekki	123	143	266
208	Tanska	403	174	577
233	Viro	8659	10042	18701
250	Ranska	909	452	1361
276	Saksa	1977	1244	3221
300	Kreikka	359	84	443

348	Unkari	529	404	933
372	Irlanti	309	76	385
380	Italia	1048	293	1341
428	Latvia	199	357	556
440	Liettua	243	294	537
442	Luxemburg	8	6	14
470	Malta	13	4	17
528	Alankomaat	787	187	974
616	Puola	911	732	1643
620	Portugali	218	78	296
642	Romania	495	386	881
703	Slovakia	116	73	189
705	Slovenia	28	23	51
724	Espanja	745	390	1135
752	Ruotsi	4514	3268	7782
826	Iso-Britannia	2507	569	3076
	YHTEENSÄ	25806	19730	45536

1.4. Maassa vaaliluetteloon merkittyjen muiden EU-maiden kansalaisten lukumäärä yhteensä, jaoteltuna jäsenvaltioittain

Äänioikeusrekisteriin merkittyjen muiden EU-maiden kansalaisten lukumäärä oli 6 211. Henkilölukumääriä ei ole tilastoitu jäsenvaltioittain.

2. Vaaleihin osallistuminen

2.1. Äänestäneiden, maassa asuvien oman maan kansalaisten lukumäärä yhteensä:

1 662 379

2.2. Maassa äänestäneiden, muissa jäsenvaltioissa asuvien oman maan kansalaisten lukumäärä yhteensä (jotka siis äänestivät kotivaltiossaan [Suomessa] ehdolla olleita ehdokkaita

Sisältyy lukuun 7 824, joka on kaikkien ulkomailla pysyvästi asuvien vaaleissa äänestäneiden Suomen kansalaisten määrä.

2.3. Äänestäneiden, maassa vaaliluetteloon merkittyjen muiden EU-maiden kansalaisten lukumäärä yhteensä, jaoteltuna jäsenvaltioittain

Yhteensä 2231.

3. Vaalikelpoisuus

3.1. Maassa Euroopan parlamentin vaalien ehdokaslistoille ehdokkaaksi asettuneiden oman maan kansalaisten lukumäärä on yhteensä 241.

- 3.2. Maassa Euroopan parlamentin vaalien ehdokaslistoille ehdokkaiksi asettuneiden muiden EU-maiden kansalaisten lukumäärä jäsenvaltioittain ja sukupuolittain on 0.
- 3.3. Maassa Euroopan parlamentin vaalien ehdokaslistoilta edustajaksi valittujen muiden EU-maiden kansalaisten lukumäärä jäsenvaltioittain ja sukupuolittain on 0.
- 3.4. *Hylkäsivätkö* maan vaaliviranomaiset muiden jäsenvaltioiden kansalaisten ehdokkaiksi asettumista koskevia hakemuksia? Jos näin tapahtui, kuinka monta ja mistä syystä? Eivät hylänneet.

4. Muiden EU-maiden kansalaisille suunnattu tiedottaminen (direktiivin 93/109/EY 12 artikla)

- 4.1. Mitä erityistoimia maan viranomaiset toteuttivat ilmoittaakseen unionin kansalaisille heidän oikeudestaan äänestää ja asettua ehdolle vaaleissa sekä siitä, miten kansalaiset voivat käyttää näitä oikeuksiaan vuoden 2009 vaaleissa

Jotta muun EU:n jäsenvaltion kansalainen voi Euroopan parlamentin vaaleissa äänestää Suomessa, hänen oli ilmoitauduttava maistraatille viimeistään 19.3.2009.

Väestörekisterikeskus lähetti 3.2.2009 ilmoittautumismenettelyä koskevat tiedotuskirjeet jokaiselle Suomessa asuvalle EU:n muun jäsenvaltion äänioikeusikäiselle kansalaiselle, jolla oli väestötietojärjestelmään merkittynä osoitetieto. Kirje oli suomen, ruotsin, englannin, saksan ja ranskan, viron, espanjan, italian ja puolan kielellä. Niille muiden jäsenvaltioiden kansalaisille, joiden ilmoittautuminen Suomessa oli voimassa, lähetettiin erilainen kirje kuin niille, jotka eivät olleet ilmoittautuneet Suomessa äänioikeutetuiksi.

Äänioikeusrekisterin perustamisen jälkeen jokaiselle rekisteriin otetulle äänioikeutetulle lähetettiin ilmoitus äänioikeudesta (ilmoituskortti), myös EU:n muun jäsenvaltion kansalaisille.

- 4.2. Missä suhteessa nämä toimenpiteet poikkesivat vuonna 2004 järjestettyjen Euroopan parlamentin vaalien yhteydessä toteutetuista toimenpiteistä

Kohdassa 4.1. tarkoitettu Väestörekisterikeskuksen tiedotekirje toimitettiin aikaisemmasta poiketen myös viron, espanjan, italian ja puolan kielellä.

- 4.3. Mitä palautetta saitte kansalaisilta, yhdistyksiltä tai kansalaisjärjestöiltä viranomaistenne toteuttamasta tiedotuksesta, joka koski Euroopan parlamentin vaaleihin osallistumisoikeuden käyttämistä

Väestörekisterikeskus sai vain yhden palautteen maassa asuvalta toisen EU-maan kansalaiselta koskien sitä, että kohdassa 4.1. tarkoitettua kirjettä ei ollut toimitettu hänelle, minkä takia ilmoitus äänioikeuden käyttämisestä Suomessa oli jäänyt tekemättä sille säädetyssä määräajassa. Väestörekisterikeskuksen tekemän selvityksen mukaan

kyseinen henkilö oli poimittu kirjeen saajien joukkoon ja hänen osoitetietonsa olivat oikein.

4.4. Millainen osuus kansallisilla ja Euroopan tason poliittisilla puolueilla oli muiden EU-maiden kansalaisille tiedottamisessa

Ei arviota.

5. Tietojenvaihtojärjestelmä (direktiivin 93/109/EY 13 artikla)

5.1. Niiden muiden EU-maiden kansalaisten lukumäärä, joiden osalta maan viranomaiset ilmoittivat näiden kansalaisten kotivaltioille siitä, että heidät on merkitty maan vaaliluetteloon. Jakauma kotivaltioittain

Valtiokoodi	Valtion nimi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
040	Itävalta	34	37	71
056	Belgia	35	21	56
100	Bulgaria	14	10	24
196	Kypros	1	0	1
203	Tsekki	11	21	32
208	Tanska	133	66	199
233	Viro	351	846	1197
250	Ranska	191	94	285
276	Saksa	613	324	937
300	Kreikka	70	12	82
348	Unkari	32	30	62
372	Irlanti	65	20	85
380	Italia	222	59	281
428	Latvia	9	30	39
440	Liettua	10	28	38
442	Luxemburg	4	2	6
470	Malta	1	0	1
528	Alankomaat	163	49	212
616	Puola	41	70	111
620	Portugali	28	13	41
642	Romania	24	17	41
703	Slovakia	5	5	10
705	Slovenia	2	4	6
724	Espanja	76	36	112
752	Ruotsi	833	771	1604
826	Iso-Britannia	570	131	701
	YHTEENSÄ	3538	2696	6234

5.2. Ensimmäinen ja viimeinen päivä, jona tiedot maassa vaaliluetteloon merkityistä muiden maiden kansalaisista lähetettiin

Tiedot edellä kohdassa 5.1. tarkoitetuista henkilöistä lähetettiin näiden kotivaltioille 27.3.2009.

- 5.3. Niiden maan kansalaisten lukumäärä, joista muut jäsenvaltiot ilmoittivat maan viranomaisille siksi, että nämä kansalaiset on merkitty asuinvaltionsa vaaliluetteloihin. Jakauma asuinvaltioittain

Kyseisiä tietoja ei ole tilastoitu.

- 5.4. Niiden maan kansalaisten lukumäärä, joista heidän asuinvaltionsa ilmoitti, jotka maan viranomaiset pystyivät tunnistamaan ja jotka sen vuoksi poistettiin maan vaaliluettelosta. Jakauma asuinvaltioittain

Valtiokoodi	Valtion nimi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
040	Itävalta	21	144	165
056	Belgia	22	40	62
196	Kypros	2	5	7
233	Viro	130	39	169
250	Ranska	89	298	387
276	Saksa	91	760	851
300	Kreikka	2	66	68
372	Irlanti	3	19	22
380	Italia	24	179	203
428	Latvia	3	0	3
440	Liettua	0	2	2
470	Malta	1	4	5
620	Portugali	13	20	33
724	Espanja	611	986	1597
752	Ruotsi	4892	10072	14964
826	Iso-Britannia	123	523	646
	YHTEENSÄ	6027	13157	19184

- 5.5. Ensimmäinen ja viimeinen päivä, jona tiedot asuinvaltiossaan vaaliluetteloon merkityistä maamme kansalaisista saatiin

Yksittäisiä ilmoituksia saatiin jo vuoden 2008 puolella ja niitä saapui vielä vaalien jälkeenkkin. Ilmoitusten käsittely aloitettiin helmikuussa 2009 ja viimeinen ilmoitus käsiteltiin hieman ennen äänioikeusrekisterin lainvoimaiseksi tuloa 26.5.2009 klo 12.

- 5.6. Millä tavoin EU-valitsijoita koskevat tiedot käytännössä lähetettiin ja vastaanotettiin

Tiedot lähetettiin CD-levyinä postilähetyksinä komission ohjeiden mukaisina tiedostoina.

Tietoja saatiin CD-levyinä, sähköpostin liitetiedostoina ja ilmoittautumislomakkeiden paperikopioina, niistä skannattuina digitaalisina kuvina sähköpostin liitetiedostoina, sekä alkuperäiskappaleina.

- 5.7. Pystyttiinkö muista jäsenvaltioista saatujen tietojen avulla tunnistamaan ja poistamaan asianomaiset kansalaiset maanne vaaliluettelosta? Jos ei pystytty, mikä tähän oli syynä?

Henkilöt pystyttiin pääsääntöisesti tunnistamaan. Tunnistuksen estivät puutteelliset tiedot. Mikäli henkilön täydellinen nimi, syntymäaika ja syntymäpaikka oli ilmoitettu, tunnistus onnistui lähes kaikissa tapauksissa.

- 5.8. Tarkastelitteko tietojenvaihtoon liittyviä tietosuojakysymyksiä?

Henkilötietojen lähettäminen salaamattomana sähköpostina on mielestämme turvallisuusriski. Kysymyksessä olevien tarkkojen henkilötietojen joutuminen rikollisten käsiin voi mahdollistaa identiteettivarkaudet tai muun laittoman menettelyn.

- 5.9. Miten hyvin arvioitte tietojenvaihtojärjestelmän toimineen erityisesti verrattuna vuoteen 2004?

Huomattavasti paremmin, vastaanotetut tiedot olivat aikaisempaa täydellisempiä ja virheettömämpiä.

- 5.10. Onko maassa erityisiä tietojenvaihtojärjestelmään liittyviä ongelmia?

Maamme keskitetystä väestörekisteristä, jota käytetään äänioikeusrekisterin perustamiseen, pystytään helposti toimittamaan tiedot täällä äänioikeutetuksi ilmoittautuneista EU:n muiden jäsenvaltioiden kansalaisista. Tietojen käsittelyn korkean automaation asteen vuoksi hallinnossamme on vähän työntekijöitä ja paperilla tai tiedostomuodossa muista valtioista yksittäin saatavien ilmoitusten käsittely aiheuttaa vähälle henkilöstöllemme runsaasti työtä. Olisi erittäin toivottavaa, että kaikki valtiot voisivat lähettää ilmoituksensa keskitetysti sähköisessä muodossa, eli jokainen valtio lähettäisi toiselle valtiolle vain yhden tiedoston, joka sisältäisi kaikki kyseiseen valtioon toimitettavat tapaukset.

Erittäin iso ongelma on se, että kansalaistemme muuttaessa takaisin maahamme heidän ilmoituksensa äänioikeuden käyttämisestä entisessä asuinvaltiossaan jää voimaan, jolloin heidän entinen asuinvaltionsa ilmoittaa heidän käyttävän äänioikeuttaan siinä valtiossa, mikä ilmoitus johtaa siihen, että he jäävät vaille äänioikeutta maassamme. Tämän johdosta olemme saaneet kansalaisiltamme runsaasti kielteistä palautetta. Monet kertoivat jälkikäteen, etteivät he olleet tietoisia siitä, että heidän tulisi perua kerran antamansa ilmoitus.

6. Vaalitulosten julkistaminen

- 6.1. Milloin (päivä ja kellonaika) viranomaiset aloittivat vaalitulosten julkaisemisen (mukaan luettuina alustavat ja paikalliset tulokset)?

Vaalien alustavia tulostietoja ryhdyttiin julkistamaan vaalihuoneistojen sulkeuduttua sunnuntaina 7.6.2009 kello 20 jälkeen. Vaalien vahvistetut tulokset julkistettiin keskiviikkona 10.6.2009 kello 18.

7. Muita huomautuksia

- 7.1. Katsotteko, että ehdotus direktiivin 93/109/EY muuttamisesta (KOM(2006) 791) olisi vedettävä pois / sitä olisi muutettava / se olisi säilytettävä ennallaan. Jos olisi, miksi ja miten?

Suomi kannattaa komission ehdotusta direktiivin muuttamiseksi, mutta on tarvittaessa valmis neuvottelemaan myös muista tietojenvaihtojärjestelmää yksinkertaistavista muutoksista.

- 7.2. Muita huomautuksia

